ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської

Професорка Малішевська Вікторія Антонівна (1922-2010)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Всеукраїнська громадська організація
«НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ, ЕМБРІОЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ»

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю

«ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ»,

присвячена 100-річчю від дня народження
професорки **ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ МАЛІШЕВСЬКОЇ**

Чернівці,
23-24 березня 2022 рік

УДК 611(063)
П 75

Прикладні питання сучасної морфології: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвячена 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Чернівці. Медуніверситет. 2022. 144 с.

За редакцією професора О.М. Слободяна

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Прикладні питання сучасної морфології», присвяченої 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської. Публікації присвячені: спогадам учнів про Вікторію Антонівну Малішевську – ученого, організатора, учителя, людину; статево-віковій та індивідуальній анатомічній мінливості органів і систем організму; порівняльній та функціональній морфології органів і систем організму в онтогенезі; досягненням анатомо-експериментальної хірургії; пріоритетам викладання клінічної анатомії та оперативної хірургії.

Матеріали друкуються у авторській редакції. За вірогідність викладених наукових даних і текст матеріалів відповідальність несуть автори

© Буковинський державний медичний університет МОЗ України, 2022

ЗМІСТ

СПОГАДИ УЧНІВ ПРО ВІКТОРІЮ АНТОНІВНУ МАЛІШЕВСЬКУ – УЧЕНОГО, ОРГАНІЗАТОРА, УЧИТЕЛЯ, ЛЮДИНУ 7

Слободян О.М., Вовк О.Ю., Кашперук-Карпюк І.С. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ЗДОБУТКИ ПРОФЕСОРКИ МАЛІШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ (до 100-річчя від дня народження Вікторії Антонівни Малішевської) 8

Слободян О.М. УВІЧНІСТЬ З ВЧИТЕЛЕМ 13

Хмара Т.В. ВІКТОРІЯ АНТОНІВНА МАЛІШЕВСЬКА – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ І ПЕДАГОГ 14

Вовк О.Ю., Ікрамов В.Б., Лютенко М.А. СЛОБОЖАНСЬКИЙ ПЕРІОД НАУКОВО-ТВОРЧОГО ШЛЯХУ ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА МАЛІШЕВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНТОНІВНИ 16

СТАТЕВО-ВІКОВА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ 21

Бойчук О.М. ОСОБЛИВОСТІ ТОПОГРАФІЇ ОТВОРІВ РЕШІТЧАСТИХ КАНАЛІВ ..22

Верещакіна В.В., Алєксєєва В.В. ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ БУДОВИ ЧЕРЕПА ЗА ДАНИМИ СПІРАЛЬНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТОМОГРАФІЇ 24

Годованець О.І., Муринюк Т.І. РЕНТГЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАЧАТКІВ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ РОЗВИТКУ 26

Лаврів Л.П., Столяр Д.Б. ЛЕКТИНОГІСТОХІМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИВУШНОЇ ЗАЛОЗИ В ЗАРОДКІВ І ПЕРЕДПЛОДІВ ЛЮДИНИ 28

Лека М.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ІННЕРВАЦІЇ ТРИГОЛОВОГО М'ЯЗА ПЛЕЧА У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ 30

Лебедєва А., Коломійченко Ю., Боягіна О., Жарова Н., Боягін В. МЕТРИЧНІ ПАРАМЕТРИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ МОЗОЛИСТОГО ТІЛА ЛЮДЕЙ І ПЕРІОДУ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДАНИМИ МРТ-ЗОБРАЖЕНЬ 32

Лопушняк Л.Я., Сухоносов Р.О., Булавка О.Г. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШИЇ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ 4-10 МІСЯЦІВ 34

Орлова Т.В., Степаненко О.Ю. АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ СІТКІВКИ 37

Ошурко А.П., Яремчук Н.І., Олійник І.Ю. МОРФОМЕТРИЧНА МІНЛИВІСТЬ КУТА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ 40

Решетілова Н.Б., Процак Т.В., Забродська О.С. ВПЛИВ ВІКОВИХ ЗМІН ВИГИНІВ ХРЕБТА НА ФУНКЦІЮ ДИХАЛЬНОЇ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМ 42

Пірятінська Н.Є., Сапричова Л.В., Корокіна І.О.
ВИВЧЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВАСКУЛЯРИЗАЦІЇ ЕНТОРИНАЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЛЮДИНИ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП 44

Стельмах Г.Я. ОСОБЛИВОСТІ ЕМБРІОТОПОГРАФІЇ ГРУДНОЇ АОРТИ НАПРИКІНЦІ ПЕРЕДПЛОДОВОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ 47

Согуйко Р.Р., Рудницька Х.І., Масна З.З., Челпанова І.В., Пальтов Є.В., Чалий Т.В. ПОРІВНЯННЯ ДИНАМІКИ ПИТОМОГО СКЛАДУ МІНЕРАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ ЩЕЛЕП ПІСЛЯ НАНЕСЕННЯ КІСТКОРУЙНУЮЧОЇ ТРАВМИ ІНТАКТНИМ ТВАРИНАМ, НА ФОНІ ТРИВАЛОГО ОПІОЇДНОГО ВПЛИВУ ТА ПІСЛЯ ЛІКУВАННЯ ЛІНКОМІЦИНОМ 49

Цуманець І.О., Повар М.А. ОСОБЛИВОСТІ СИНТОПІЧНИХ ЗМІН ОКРЕМИХ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШИЇ В ПЕРИНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ 52

Черно В.С., Зюзін Д.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДА АПРОКСИМАЦІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОПОГРАФО-АНАТОМІЧНОЇ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕНОЗНИХ ПАЗУХ ГОЛОВНОГО МОЗКУ 55

Чоповці І.І. ЕМБРІОТОПОГРАФІЯ КРУГЛИХ ЗВ'ЯЗОК МАТКИ У ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ 58

Karatieieva S. Yu., Slobodian O.M., Moseychuk Yu. Yu. STUDY OF INDICATORS OF THE MOBILITY BREEDING IN SPORTS PRACTICE..... 60

Karatieieva S. Yu., Slobodian O.M., Honchar H.I THE SIGNIFICANCE OF INDICATORS THE TOTAL AND PARTIAL BODY SIZE AT FORECASTING PROSPECTS IN SPORTS 62

Karatieieva S. Yu, Slobodian O.M., Goy R.S. THE JUSTIFICATION OF THE MORPHOMETRIC RESEARCH IN SPORT 63

Karatieieva S. Yu., Slobodian O.M., Golovachuk O.K. COMPARATIVE CHARACTERISTIC OF THE ANTROPOMETRIC PARAMETERS OF CHEST 64

Karatieieva S. Yu. THE CHARACTERISTIC OF THE BREAST EXCURSION PARAMETERS BY MEDICAL STUDENTS AND ATHLETES STUDENTS.....66

Penishkevich Ya.I. DIABETIC RETINOPATHY: PATHOPHYSIOLOGICAL MECHANISMS.....67

Penishkevich Ya.I. MECHANISMS OF THE DIABETIC RETINOPATHY 68

Protsak T.V., Zabrodska O.S., Reshetilova N.B. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE ELDERLY PERIOD 69

Protsak T.V., Reshetilova N.B., Zabrodska O.S. FEATURES OF THE MAXILLARY SINUS IN THE SENILE PERIOD OF LIFE.....71

Protsak T.V., Herman O. I, Voitiuk O. Yu. FEATURES OF EMBRIOGENESIS OF MAXILLARY SINUS 73

Slobodian O.M., Zabrodska O.S. FEATURES OF THE TOPOGRAPHY OF UMBILICAL VEIN 75

Slobodian O.M., Zabrodska O.S. ANATOMICAL FEATURES OF BONES FORMATION 76

Slobodian O.M., Zabrodska O.S. ANATOMICAL ASPECTS OF LIVER ANATOMY ... 78

Shvets N.V. OBESITY, ARTERIAL HYPERTENSION AND OSTEOARTHRITIS, THE ROLE OF THE ADIKOPINS WITH SUCH AS DESEASES 80

Stoliar D.B., Lavriv L.P. MORPHOMETRIC CHARACTERISTICS OF THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT IN HUMANS DURING 4-6TH MONTH OF INTRAUTERINE DEVELOPMENT 82

ПОРІВНЯЛЬНА ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА МОРФОЛОГІЯ ОРГАНІВ І СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ В ОНТОГЕНЕЗІ 84

Деєва Т.В., Степаненко О.Ю. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕЛЕЗЕНКИ ЩУРЯТЬ ПІСЛЯ ПРЕНАТАЛЬНОГО γ-ОПРОМІНЕННЯ 85

Загричук О.М., Палій І.Р., Довгалюк А.І., Крамар С.Б. АНАЛІЗ ЦИТОГЕНЕТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ МЕЗЕНХІМАЛЬНИХ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН ПУПОВИНИ ЩУРІВ *IN VITRO* 88

Кононов Б.С., Білаш С.М. РЕАКЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕМОМІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА БІЛОЇ РЕЧОВИНИ МОЗОЧКА ЩУРІВ, ПІД ВПЛИВОМ КОМПЛЕКСУ ХАРЧОВИХ ДОБАВОК НА РІЗНИХ ТЕРМІНАХ 90

Пикалюк В.С., Мостовой С.О., Пешков М.В., Лавренюк В.Є. МОРФОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ НИЖНІХ ЩЕЛЕП ЛАБОРАТОРНИХ БІЛИХ ЩУРІВ НА ЕКЗОГЕННЕ ВВЕДЕННЯ ДОМІШОК МЕТАМФЕТАМІНУ 93

Редько О.С., Довгалюк А.І., Крамар С.Б. ГІСТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПЕЧІНКИ ЩУРА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ГОСТРОМУ РЕСПІРАТОРНОМУ ДИСТРЕС-СИНДРОМІ 97

Родинський О.Г., Селезньова О.І. ЗМІНИ СТАНУ ДОВІЛЬНИХ М'ЯЗОВИХ ЗУСИЛЬ, ПЕРЕДНІХ КІНЦІВОК ПРИ МЕТАБОЛІЧНОМУ СИНДРОМІ 100

Швець Н.В. ЗМІНИ ДОБОВОГО РИТМУ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ ТА ОСТЕОАРТРОЗОМ ПРИ НАДЛИШКОВІЙ МАСІ ТІЛА 102

Ibrahim Baker, Erokhina Victoria ECTOPIC INTRATHYROIDAL THYMUS IN RATS: A CASE REPORT 104

Suman S, Catereniuc I., Guzun Gh., Turchin R., Suman Ala RESISTANT HUMAN DUODENUM WALL (experimental study) 105

Toncoglaz C. PELVIC CONGESTION SYNDROME 109

ДОСЯГНЕННЯ АНАТОМО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ 116

Алай Я.С. ПОРІВНЯННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОТЕЗУВАННЯ БЮГЕЛЬНИМИ ПРОТЕЗАМИ ТА МЕТАЛОКЕРАМІЧНИМИ МОСТОПОДІБНИМИ ПРОТЕЗАМИ ПАЦІЄНТІВ З ВКЛЮЧЕНИМИ ДЕФЕКТАМИ ЗУБНИХ РЯДІВ 117

Боднар О.Б., Рошка А.І., Боднар Б.М., Ватаманеску Л.І., Карлійчук Ю.М., Чебанов В.Ю. АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПИНАЛЬНИХ ДИЗРАФІЙ НОВОНАРОДЖЕНИХ В АСПЕКТІ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ 118

Гостюк А.В., Максимів О.О. ЗАСТОСУВАННЯ СЕДАТИВНИХ МЕТОДІВ В СТОМАТОЛОГІЇ.....121

Кошарний В.В., Китова І.В., Абдул-Огли Л.В., Кушнарьова К.А., Гальперін О.І. ЗМІНИ СПИННОГО МОЗКУ ПРИ БАРОТРАВМІ 122

Боднар О.Б., Рандюк Р.Ю., Боднар Б.М., Карлійчук Ю.М., Чебанов В.Ю. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ШКІРНО-ФАСЦІАЛЬНОЇ ПЛАСТИКИ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПІЛОНІДАЛЬНОГО СИНУСУ У ДІТЕЙ.....124

ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ.....127

Вовк І.І., Максимів О.О. БЕСІДА З ПАЦІЄНТОМ, ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРИЙОМ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ 128

Донченко С.В., Білаш С.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....130

Кобзар О.Б., Дорошенко С.В. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 133

Лаврів Л.П. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ 135

Олексієнко В.В. ПРІОРИТЕТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ.....137

Швець Н.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ МОДЕЛЮВАННЯ НА СПРИЙНЯТТЯ ПРО ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАКТИКИ.....140

Bilash S.M., Pronina O.M., Oliinichenko Ya.O., Koptev M.M., Donchenko S.V. DISTANCE LEARNING ORGANIZATION FOR FOREIGN STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF CLINICAL ANATOMY AND OPERATIVE SURGERY ..141

2. Встановлено, що сума довжин переднього та заднього стовбурових стегон більше довжини мозолистого тіла по стягуючій хорді приблизно на 10 мм у чоловіків і 11 мм у жінок.

3. У процесі дослідження було виявлено великий діапазон розподілу морфометричних показників поздовжніх та товщинних розмірів мозолистого тіла всередині вікових груп.

Список літератури

1. Fabri M, Polonara G. Functional topography of human corpus callosum: an FMRI mapping study [Electronic resourse]. Neural. Plast. 2013; Article ID 251308. DOI: 10.1155/2013/251308.
2. Garel C, Cont I, Alberti C, Josserand E, Moutard ML, Ducou le Pointe H. Biometry of the corpus callosum in children: MR imaging reference data. Am.J. Neuroradiol. 2011; 32(8):1436-43.
3. Li Y, Mandal M, Ahmed SN. Fully automated segmentation of corpus callosum in midsagittal brain MRIs [Electronic resourse]. Conf. Proc. IEEE Eng. Med. Biol. Soc. 2013; 5111-4. DOI: 10.1109/EMBC.2013.6610698.
4. Roy E, Hague C, Forster B. The corpus callosum: imaging the middle of the road. Can. Assoc. Radiol. J. 2014; 65(2):141-7.

Лопушняк Л.Я., Сухоносов Р.О.*, Булавка О.Г.*
Кафедра анатомії людини імені М.Г. Туркевича Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці
** Кафедра анатомії людини Харківського національного медичного університету, м. Харків*

АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПОВЕРХНЕВИХ М'ЯЗІВ ШИЇ У ПЛОДІВ ЛЮДИНИ 4-10 МІСЯЦІВ

Збільшення кількості уроджених вад розвитку та набутих захворювань органів і структур шийної ділянки впродовж останніх десятиліть зумовлює підвищену зацікавленість як морфологів, так і клініцистів до вивчення особливостей морфогенезу та становлення топографо-анатомічних взаємовідношень органів, м'язів, фасціально-клітковинних просторів і судинно-нервових утворень шиї за умов норми та патології. Особливу наукову цінність мають дослідження щодо виявлення фетальної анатомічної мінливості органів та струк-

тур, оскільки стають морфологічним підґрунтям при виконанні діагностичних і лікувальних маніпуляцій та виборі адекватних способів оперативного лікування перинатальної патології. Активне впровадження естетичних операцій та реконструктивно-відновних пластик у ділянці шиї вимагає від пластичних хірургів всебічних знань щодо варіантної анатомії органів, фасцій, м'язів, судин і нервів передньої шийної ділянки.

Мета дослідження: виявити анатомічну мінливість та особливості кровопостачання і іннервації поверхневих м'язів шиї впродовж плодового періоду розвитку людини.

Матеріал і методи. Дослідження проведено на 75 препаратах плодів людини без зовнішніх ознак анатомічних відхилень чи аномалій розвитку за допомогою комплексу методів морфологічного дослідження. При проведенні дослідження використано препарати плодів людини з музеїв кафедри анатомії людини імені М.Г. Туркевича та кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету. Препарати плодів масою понад 500,0 г вивчали безпосередньо у Чернівецькій обласній комунальній медичній установі «Патологоанатомічне бюро» згідно договору про співпрацю.

Результати. У результаті проведеного дослідження у 6,67% плодів виявлено додаткові м'язи підпід'язикової ділянки та встановлено фетальну анатомічну мінливість деяких поверхневих м'язів шиї. У плода 196,0 мм ТКД виявлено додатковий м'яз – під'язиково-щитоподібнозалозовий, який починається тонким сухожилком від тіла під'язикової кістки, проходить через верхній край щитоподібного хряща та м'язовим черевцем прикріплюється до основи пірамідної частки щитоподібної залози. Довжина під'язиково-щитоподібнозалозового м'яза становить 3,8 мм, ширина у середній частині черевця – 1,2 мм і товщина – 0,2 мм. Під'язиково-щитоподібнозалозовий м'яз розміщений глибше груднинно-під'язикових і груднинно-щитоподібних м'язів, однак більш поверхнево щодо щито-під'язикових і перснещитоподібних м'язів. У плода 205,0 мм ТКД виявлено під'язиково-щитоподібнозалозовий м'яз, який починається від нижнього краю бічної частини тіла під'язикової кістки та прикріплюється до капсули лівої частки щитоподібної залози. Довжина даного м'яза становить 3,9 мм, ширина у середній частині черевця – 2,6 мм і товщина – 0,4 мм.

У плода 188,0 мм ТКД виявлено правий щито-щитоподібнозалозовий м'яз, який починається від верхнього краю правої пластинки щитоподібного хряща та прикріплюється до капсули правої частки щитоподібної залози. У плода 248,0 мм ТКД також виявлено лівий щито-щитоподібнозалозовий м'яз, який починається від зовнішньої поверхні лівої пластинки щитоподібного хряща та прикріплюється до капсули лівої частки щитоподібної залози. У плода 360,0 мм ТКД виявлено правий додатковий щито-під'язиковий м'яз, який починається від зовнішньої поверхні правої пластинки щитоподібного хряща, медіальніше початку правого щито-під'язикового м'яза, та прикріплюється до бічної частини тіла під'язикової кістки. Кровопостачання виявлених додаткових м'язів здійснюється за рахунок додаткових гілок правої та лівої верхніх щитоподібних артерій. В одному випадку (плід 370,0 мм ТКД) виявлено сухожилкову перетинку у правому груднинно-під'язиковому м'язі. Основним джерелом кровопостачання груднинно-під'язикового м'яза є верхня щитоподібна артерія. Найкраще кровопостачається та іннервується верхня і нижня третини груднинно-під'язикового м'яза. При цьому галуження артерій відбувається за напрямком проходження м'язових пучків, переважно за магістральною формою, а нервів – за розсипною формою. Нервові стовбурці (1-2) під гострим кутом прямують до задньої поверхні груднинно-під'язикового м'яза. Як правило, один нерв вступає у груднинно-під'язиковий м'яз на межі його верхньої і середньої третини, а нижній нерв входить у нижню третину м'яза. У більшості випадків спостереження нерви разом із судинами вступають вступають через бічний край середньої третини груднинно-щитоподібного м'яза. Кровопостачання груднинно-щитоподібного м'яза забезпечується гілками верхньої та нижньої щитоподібних артерій. Останні вступають у груднинно-щитоподібний м'яз через його зовнішню поверхню, надалі перетинають м'язове черевце у поперечному напрямку та галузяться, як правило, за магістральною формою. У плода 240,0 мм ТКД лівий щито-під'язиковий м'яз був відсутній. У плода 179,0 мм ТКД виявлено присередню та бічну ніжки лівого груднинно-під'язикового м'яза, у плода 240,0 мм ТКД лівий щито-під'язиковий м'яз відсутній, а в плода 310,0 мм ТКД правий груднинно-ключично-соскоподібний м'яз починався трьома ніжками: присередньою, проміжною і бічною.

Висновки. У плодів людини виявляються додаткові м'язи та анатомічна мінливість деяких поверхневих м'язів шиї (під'язиково-щитоподібнозалозовий, щито-щитоподібно-залозовий, грудинно-ключично-соскоподібний, грудинно-під'язиковий, щито-під'язиковий). Встановлено розсипну форму внутрішньом'язового галуження нервів шийної петлі у підпід'язикових м'язах шиї, за винятком нижнього черевця лопатково-під'язикового м'яза, де виявлено магістральну форму. Розподіл нервів у товщі підпід'язикових м'язів нерівномірний: найменшу кількість розгалужень нервів встановлено у межах середньої третини грудинно-під'язикового та верхньої третини грудинно-щитоподібного м'язів. Артерії у товщі підпід'язикових м'язів переважно розгалужуються за магістральною формою.

Орлова Т.В., Степаненко О.Ю.
Кафедра гістології, цитології та ембріології Харківського національного медичного університету

АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ СІТКІВКИ

Актуальність. Кровопостачання сітківки людини відбувається за рахунок центральної артерії сітківки (ЦАС) [1, 2]. Головний стовбур ЦАС виходить на диск зорового нерва (ДЗН) та дихотомічно галузиться на дві гілки першого порядку (верхню та нижню). Далі кожна з гілок першого порядку утворює дві гілки другого порядку: скроневу та носову [3-6]. Тобто утворюються чотири гілки: верхня скронева і верхня носова, нижня скронева і нижня носова. Скроневі гілки йдуть у напрямку макули та дугоподібно огинають її. Носові гілки прямують у протилежному напрямку від скроневих гілок [7, 8]. Однак послідовність поділу ЦАС на дочірні гілки не є постійною.

Мета. На підставі власних досліджень визначити варіантну анатомію ЦАС на ДЗН.

Матеріал і методи. Нами було вивчено 402 знімка очного дна, отриманих з 8 баз даних, які знаходяться у відкритому доступі в мережі Інтернет [6, 9, 10]. Для опису галуження ЦАС знімки очного дна були оброблені за допомогою програми Microsoft PowerPoint 2016 та Adobe Photoshop CS5. Ці зображення аналізували та класифікували.